

לָמָּהּ בְּמִכּוֹת / אֵהוּד מְנוּר

יְלָד, מָה אַתָּה מוֹכִיחַ?
לָמָּה דְּוָקָא בְּמִכּוֹת?
יְלָד, יְלָד, גַּם אַתָּה עֲלוּל מָחָר לְבָבוֹת.

לְפַעֲמִים אָנִי יָכוֹל בְּשִׁקְטִי,
לְהִחַזֵּיר לוֹ בְּקִלּוֹת,
אִךְ זֹכֵר הֵיטֵב שְׁטוּב עֲדִין
לֹא צָמַח מֵאֲלִימוֹת!
כְּשֶׁאֲנִי חוֹזֵר כָּל יוֹם בְּצִהְרִים
אִז נִדְמָה לִי שֶׁאֲנִי חוֹלֵם
אֲרוּחָה טוֹבָה אוֹכֵל אַחַת וּשְׁתַּיִם
טוֹב לְהִיּוֹת בְּרִיא וְגַם שָׁלֵם.

יְלָד, מָה אַתָּה מוֹכִיחַ?
לָמָּה דְּוָקָא בְּמִכּוֹת?
יְלָד, יְלָד, גַּם אַתָּה עֲלוּל מָחָר לְבָבוֹת.

יְלָד, בּוֹא תִקְשִׁיב לִי רְגַע
דִּף חֲדָשׁ נִפְתַּח הַיּוֹם
יְלָד, יְלָד, תֵּן לִי יָד וְנַעֲשֶׂה שְׁלוֹם.

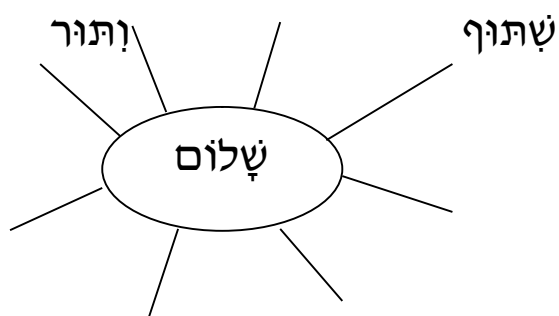
כְּשֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לְבֵית הַסֵּפֶר
לְפַעֲמִים אָנִי פוֹחֵד,
כִּי אָנִי אֶף פֶּעַם לֹא יוֹדֵעַ
לְקִרְאָת מָה אָנִי צוֹעֵד.
יֵשׁ תַּמִּיד אֶחָד,
שֶׁמְחַפֵּשׂ כָּל רְגַע
מִטָּרָה לְאַבְנִים וּלְחוּל.
יֵשׁ תַּמִּיד אֶחָד
שֶׁ"מֵת לְשֵׁים לִי רְגֵלִי"
וְחוֹשֵׁב שֶׁהוּא גִבּוֹר גְּדוֹל.

יְלָד, מָה אַתָּה מוֹכִיחַ?
לָמָּה דְּוָקָא בְּמִכּוֹת?
יְלָד, יְלָד, גַּם אַתָּה עֲלוּל מָחָר לְבָבוֹת.

וּבְהִפְסָקָה, בְּפִדּוּרְגָל
הַמְשֻׁחַק גּוֹעֵשׂ, רוֹעֵשׂ,
מִי שֶׁלֹּא מִצְלִיחַ מוּל הַשַּׁעַר
סֵתֵם בּוֹעֵט בְּמָה שֵׁיִשׁ.
יֵשׁ תַּמִּיד אֶחָד שֶׁמְאַיִם בְּכַח,
מְנַפְּנֵף בְּלִי הֶרֶף בְּאֶגְרוֹף,
יֵשׁ תַּמִּיד אֶחָד שֶׁלֹּא נוֹתֵן מְנוּחַ,
אִם תִּרְצֶה לְבָרַח הוּא יִרְדֹּף.

משימות

1. השיר בנוי משלושה בתים ומפזמון החוזר על עצמו. זהו אותם. כתבו למי מכוון הכותב את דבריו בכל בית ובית.
2. מדוע מופיעה השורה התשיעית בבית הראשון ב**מִרְכָּאוֹת**?
3. הסבירו את הפזמון החוזר. מה ההבדל בין הפזמון החוזר של הבית הראשון והשני לבין הפזמון של הבית השלישי?
4. האם אתם מזדהים עם השיר? הסבירו את תשובתכם.
5. העתיקו את כל המילים מהשיר הקשורות ל**אלימות פיזית**.
6. מהו השורש של המילה **אלימות**? כתבו מילים נוספות ממשפחתה של מילה זו.
7. ציירו במחברתכם תרשים כוכב, ומלאו אותו במילים הקשורות ל**שָׁלוֹם**.

8. העתיקו מהמילון את ההגדרות למילים **סְבֻלָּנוֹת** ו**סוֹבְלָנוֹת**. מהו ההבדל ביניהן?

9. עֲמִית הוא חָבֵר, ולעומת זאת המילה עֲמוּת מצביעה על הַתְּנַגְדוּת, קונפליקט, קושי. איזו מסקנה אפשר להסיק מכך?

10. מה בוחר לעשות הדובר בשיר בעניין האלימות שהוא סופג?

11. ישנם ילדים שמכים, יש הסופגים את המכות, ויש ילדים שצופים על המתרחש מהצד, לעתים מתערבים ולעתים לא. לכל אחד מהצדדים יש אחריות. כתבו על מקרה אלימות אחד שחוויתם, שהייתם מעורבים בו או עדים לו. כיצד בחרתם לפעול, והאם הייתם עושים היום דברים אחרת.

12. הדובר בשיר אינו בוחר לבקש עזרה מאדם מבוגר. מדוע?

13. כתבו סיפור עלילה בנושא אלימות מילולית בין ילדים או על בריונות באופן כללי.

14. הזמר שלום חנוך פירק את המילה אֵלִימוּת להברות: א-לי-מות. בפירוק המילה הוא מבהיר את הסכנה שחבויה בתופעה זו, מהי? האם קיימות סכנות נוספות?

שִׁיר לְשָׁלוֹם

מילים: יענקל'ה רוטבליט

תִּנְנוּ לְשִׁמְשׁ לְעֵלוֹת לְבַקֵּר לְהָאִיר, הַזֵּכָּה שֶׁבַּתְּפִלוֹת אוֹתָנוּ לֹא תַחְזִיר.	תִּנְנוּ לְשִׁמְשׁ לְעֵלוֹת לְבַקֵּר לְהָאִיר, הַזֵּכָּה שֶׁבַּתְּפִלוֹת אוֹתָנוּ לֹא תַחְזִיר.
מִי אֲשֶׁר כָּבֵה נֵרוֹ וּבְעֶפֶר נְטִמֹן, כִּי מֵר לֹא יַעֲרֹו לֹא יַחְזִירוּ לְכָאן.	מִי אֲשֶׁר כָּבֵה נֵרוֹ וּבְעֶפֶר נְטִמֹן, כִּי מֵר לֹא יַעֲרֹו לֹא יַחְזִירוּ לְכָאן.
אֵישׁ אוֹתָנוּ לֹא יָשִׁיב מִבוֹר תַּחֲתִית אָפֶל, כָּאן לֹא יוֹעִילוּ לֹא שְׂמִיחַת הַנְּצַחוֹן וְלֹא שִׁירֵי הַלֵּל.	אֵישׁ אוֹתָנוּ לֹא יָשִׁיב מִבוֹר תַּחֲתִית אָפֶל, כָּאן לֹא יוֹעִילוּ לֹא שְׂמִיחַת הַנְּצַחוֹן וְלֹא שִׁירֵי הַלֵּל.
לְכֹן רַק שִׁירוּ שִׁיר לְשָׁלוֹם אֶל תִּלְחָשׁוּ תִּפְלָה מוֹטָב תִּשְׁירוּ שִׁיר לְשָׁלוֹם בְּצַעֲקָה גְדוֹלָה.	לְכֹן רַק שִׁירוּ שִׁיר לְשָׁלוֹם אֶל תִּלְחָשׁוּ תִּפְלָה מוֹטָב תִּשְׁירוּ שִׁיר לְשָׁלוֹם בְּצַעֲקָה גְדוֹלָה.

משימות

1. מי הם הדוברים בשיר?
2. מה הם מציעים לעשות, ומה לא לעשות? עברו בית-בית, וכתבו תשובה מלאה.
3. נדמה כי השלום הוא חלום של כל אדם ואדם. אם כן, מדוע קשה כל-כך להשיגו?
4. האם הדוברים בשיר חושבים שהשלום הוא חלום? הביאו הוכחה מהטקסט.
5. על מי מוטלת האחריות להביא את השלום?
6. התארגנו בקבוצות (לפחות שלושה ילדים), וצרו כרזה נגד אלימות ובעד השלום. עבדו בקבוצה יחד בדרכי שלום ובמתן כבוד לדעות השונות.

לזכרו של יצחק רבין

יצחק רבין ז"ל היה אדם ערפי, איש צנוע ונשקט, מנהיג. הוא החל את שרותו למען ישראל כאיש צבא, אחר-כך פרמטק"ל, וכשעזב את צה"ל, הפך לשגריר ישראל בארצות הברית.

לימים היה ראש ממשלת ישראל בשנים 1972 – 1973 ובשנים 1992 – 1995. בארבעה בנובמבר 1995 נשא רבין נאום בעצרת מרכזית שהתקיימה בכפר מלכי ישראל בתל-אביב. המסר היה ברור: "יש לפעל נגד אלימות ובעד השלום". ססמת העצרת הייתה: "כן לשלום, לא לאלימות!"

רבין האמין שאפשר לעשות שלום, וכי זו שאיפה אמתית שאפשר להגשים. באותו הערב שר יצחק רבין על הבמה את "שיר לשלום". השיר קיבל משמעות אחרת, כששעות מעטות אחר-כך הודיעו על כך שנרצח בידי יגאל עמיר.

התגובות לרצח רבין בארץ וברחבי העולם היו של תדהמה, כאב ובושה. אהוד מנור הצליח בשירו להביע תדהמה זו.

זֶה לֹא יָכוֹל לֵהִיּוֹת / אֶהוּד מְנוּר

זֶה לֹא יָכוֹל לֵהִיּוֹת,
לֹא, לֹא יָכוֹל לֵהִיּוֹת שְׁזֶה קָרָה.
זֶה לֹא יָכוֹל לֵהִיּוֹת,
זֹאת רַק שְׂמוּעָה רְעָה
שֶׁהִתְפַּשְׂטָה בַחֲשָׁד.
זֹאת רַק שְׂמוּעָה רְעָה
שֶׁהִתְקַנְאָה בְּאִשֶּׁר הַקָּרֵב,
בְּשִׁמְשׁ הָעוֹלָה בְּתוֹךְ הַלֵּב,
וּבְחִלוֹם הַמְתַּנְשֵׁם
שְׁעוֹד נוֹשֵׁם, שְׁעוֹד נוֹשֵׁם, שְׁעוֹד נוֹשֵׁם.

וּמִי שְׂמֵת מִיַּד אָדָם, מִיַּד אָחִיו
הֶאֱלֵהִים מִחֲזִיר לוֹ אֶת חֲזִיו
וְאִז מִגְּבוּל הָעֵדוּן, מִמְּרָקָה,
הוּא יִתְבַּוֵּן, הוּא יִחְיֶה, וְהוּא יִצְחַק.

משימות

1. לאיזה אושר מתכוון מנור?
2. העתיקו הוכחה מהטקסט, שהחלום של השלום ממשיך להתקיים.
3. מה עלה בגורלו של יצחק רבין לאחר מותו לפי השיר?
4. מהו משחק המילים שקיים בשיר?